СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 79. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, субота, 5-го квітня 1947. No. 79. JERSEY CITY and NEW YORK, Saturday, April 5, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

УРЯД ЗАМКНУВ 518 ШАХТ, ЯК НЕБЕЗПЕЧНИХ ДЛЯ ПРАЦІ

Із 2,531 шахт, які остають під адміністрацією секретаря внутрішніх справ Джуліуса Круга, замкнено 518 таких, які грозять життю робітників. Вони будуть отворені наново щойно після того, коли юнійні комісії признають їх безпечними. Найбільше число таких шахт находиться в стейті Пенсилвенії, бо аж 153. Інші стейти виказують таке число непевних шахт: Кентокі 81, Ілиной 49, Огайо 43, Вест Вирджінія 40, Алабама 32, Вирджінія 29, Арканзо й Індіяна по 19, Колорадо 16, кілька інших по нижче десятки.

Круг наказав замкнути шахти кілька годин швидше, заки предсідник майнерської юнії Джан Л. Луїс був покликаний на свідоцтво перед комісію праці в палаті репрезентантів. Луїс заатакував незвичайно грубо секретаря Круга, називаючи його розпорядок „передсмертним признанням до вини", назвав його „архи-злочинцем" і зажадав його уступлення. Під час пресової конференції, яка відбулася негайно після свідоцтва Луїса, президент заявив, що він не прийме резигнації Круга і підтримає його всіми силами.

Перед сенатською комісією, яка прослідкує причини катастрофи в шахті в Сентралії, у стейті Ілиной, в якій згинуло 111 робітників, секретар Круг заявив, що тиждень перед вибухом газів у закопі була там комісія і не найшла ніяких признак небезпеченства. Перед стейтовою слідчою комісією, яка зіхала до Сентралії після вибуху, три робітники, які виратувалися з закопу, висловили думку, що причиною катастрофи був нагромаджений вугіляний порох.

Розпорядок Круга викликав велике здивування серед власників копалень, не лише вугіляних, але й залізної руди та інших. Продукція вугілля зменшиться по 616,000 тон денно внаслідок замкнення. Серед шахтарів панує занепокоєння, чи вони дістануть відшкодування на час безробіття з фондів суспільного обезпечення. Про це рішає кожний стейт окремо.

ПРЕЗИДЕНТ МОЖЕ ПЕРЕБЕРЕ ТЕЛЕФОНИ

Під час пресової конференції в четвер президент Труман заявив, що він студіює законопроект, чи він може перейняти телефони під управу федерального уряду і так припинити загальний телефонічний страйк, який має розпочатися в понеділок 7 квітня. Серед робітників панує переконання, що страйк довго не втримається, бо юнія не приготована з фондами для виплати допомоги страйкарям. Губернатор стейту Ню Джерзі заявив, що він може недопустити до страйку на підставі стейтового закону.

ЗАКОНОПРОЄКТ ДЛЯ РЕЄСТРУВАННЯ КОМУНІСТІВ.

Конгресмен Джордж А. Дондеро з Мишиген зголосив у четвер 3 квітня законопроект для примусової реєстрації усіх організацій, які діють у Злучених Державах за допомогою з фондів чужих держав і які мають на меті контролювати або скинути уряд Злучених Держав. Дондеро вияснив, що такий закон потрібний на те, щоб Комуністична Партія або її сателіти не пішли „під землю" і не поширяли потайки деструктивної роботи.

ЧОРЧИЛ НЕ ХОЧЕ СПІВПРАЦІ З БРАВДЕРОМ.

Рандолф С. Чорчил, син бувшого британського премієра, відмовився виступати на радіо-програмі в Ню Йорку разом з недавнім головою Комуністичної Партії Америки, Ирлем Бравдером. Рандолф Чорчил перебуває в Америці як газетний кореспондент. Він пояснив свою відмову тим, що російських комуністів можна вважати за патріотів свого краю, а з британськими, американськими і канадійськими омуністами він давно вже постановив не мати нічого спільного.

ОСТОРОГА ПЕРЕД ФАШІЗМОМ.

Небезпека фашизму під теперішню пору більша ніж була в 1932 р., коли то Німеччина й Італія попали під контролю фашистів. Таку думку висловив бувший асистент генерального прокуратора Джан Роґґе у своїй промові на обіді жидівських лікарів у готелю Комодор у Ню Йорку. Він відвідував табори жидівських скитальників у Німеччині й заввеважав, що відношення до тих жидів таке, яке було за часів Гітлера. Різниця хиба така, що Гітлер хотів винищити жидів якстій, а тепер хочуть винищити їх повільно.

ПОТРІБНО СІМСОТ МІЛЬЙОНІВ ДЛЯ КАЛЕДЖІВ.

На поширення наукових заведень та лабораторій при університетах і каледжах Злучених Держав потрібно буде видати $700,000,000 до року 1950, коли то треба буде подвоїти число клас для науки студентів. Половину фондів повинні дати федеральні буджети, а другу половину треба призбирати серед громадян. Такий образунок зроблено на конференції Краєвого Педагогічного товариства для вищої освіти, що відбулася в Шікаґу.

Секретар Маршал має скласти отвертий звіт з Конференці в Москві перед цілим населенням

Вашингтонський кореспондент щоденника Ню Йорк Геральд Трибюн, Берт Андрус, звідомляє, що на підставі інформацій з департаменту стейту, що секретар Джордж С. Маршал, який перебуває тепер у Москві на конференції Чотирьох Потуг, складе повний звіт з вислідів нарад перед цілим народом негайно після свого повороту з Москви. Урядовці, які дали ці інформації, як каже Андрус, є того переконання, що звіти з дотеперішнього перебігу конференції в Москві, вказують, що конференція заломалася і що секретар Маршал вибереться до Америки вже незабаром. Президент Труман, запитаний під час пресової конференції в четвер 3 квітня, чи Маршал вертається, відповів кореспондентові: „Не маю що сказати про це".

ПЕРША ПЕРЕМОГА У КОНГРЕСІ У НОВІЙ ПОЛІТИЦІ ПРЕЗИДЕНТА.

У четвер 3 квітня відбулося голосування в сенатській комісії закордонних відносин над пляном президента призначити $400,000,000 на оборону Греції й Туреччини перед походом комунізму. Комісія, складена з 13 людей, одноголосно рішила признати цю допомогу з додатком, що цю оборону можуть перебрати Обєднані Держави, коли там западе рішення, що вони можуть це зробити. Рішення сенатської комісії вважають за історичне тому, що воно перейшло одноголосно. Крім того ще й тому, що в такий спосіб Злучені Держави зрікаються права вета над цією справою в Обєднаних Державах.

Діючий секретар стейту Дін Ачесон вислав сенатській комісії письменну відповідь на 11 запитів в справі допомоги Греції й Туреччині. Він запевнив комісію, що признання допомоги не викличе ніякого тертя між Злученими Державами й Росією і не є ніякою відплатою Советам.

АМЕРИКА ПРИЗНАЄ ВІДШКОДОВАННЯ АЛІЯНТАМ З ЯПОНСЬКИХ ФОНДІВ.

Уряд Злучених Держав уповажнив ген. Доґлеса Мек Артура виплатити відшкодування з японських фондів чотирьом аліянтським державам для негайних допомогових потреб. На підставі цього рішення має дістати Китай 15% фондів, які є під рукою; Филипини 5%, Індія, Велика Британія, Голандія, Бурма й Маляя теж по 5%. Злучені Держави не дістануть покищо нічого. Проти такої виплати запротестували делегати Росії, Австралії, Франції й Індії.

КОНФЕРЕНЦІЯ В МОСКВІ
СЕКРЕТАР СТЕЙТУ МАРШАЛ ПРОПОНУЄ КОМПРОМІС В СПРАВАХ ВІДШКОДОВАННЯ.

Москва, 3. квітня. — З метою переломити теперішню „мертву точку" в нарадах міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, американський секретар стейту ген. Маршал пропонує компроміс в справах советських домагань воєнного відшкодовання від Німеччини і рівночасно збільшення німецької стальної продукції. Ген. Маршал зробив свою пропозицію на письмі, що його доручено поодиноким делегаціям. Американський план не є опрацьований в подробицях і мав би тільки послужити базою дальших розмов, якщоб його прийнято в основі. Йде про відшкодовання для Советського Союзу з біжучої німецької продукції. Маршал не погоджується на советські домагання, але виявляє готовість піти на деякий компроміс. Це вважається великою заслугою американської делегації, що відповідними уступками намагається „проломити лід" противорічностей Московської конференції. Найважливішими пунктами в новій американській пропозиції є: 1. Маршал стверджує, що Злучені Держави не поголяться на збільшення воєнного відшкодовання, як це узгіднено Потсдамським договором і в жодному разі не погоджуються на поворот в цій справі до постанов конференції в Ялті, як цего домагається Советський Союз. 2. Рівень німецької індустрії, визначений договорами в Ялті і в Потсдамі рішучо не дозволяє на плачення воєнного відшкодовання з біжучої продукції. 3. Якщоб деяка частина воєнного відшкодовання мала бути заплачена біжучою продукцією, було б необхідно цю продукцію збільшити, до чого вже поставилися прихильно Советський Союз і Велика Британія. 4. Злучені Держави погодилися б призначити спеціялістів, які простудіювали б можливість заплачення частини воєнного відшкодовання з біжучої продукції, але з тих фабрик, які початково самі були призначені на перенесення в характері воєнного відшкодовання і які, тим самим, мусіли б залишитися. Злучені Держави не обіцяють вже згори, що вони подібний план приймуть, але американська делегація готова його проаналізувати. Новий американський план ще не був предметом нарад і його тільки студіюють поодинокі делегації.

На сьогоднішній сесії прийшло до іншого непорозуміння, іменно щодо процедури голосування в майбутній німецькій державі. Советська длеегація пропонувала, щоби німці могли голосувати на пропорційні репрезентації, що згори давало б перевагу зліпленому Советами комуністичному „фронтові єдности". Британія і Америка відкинули цю пропозицію і її знято з порядку нарад.

НАСТУП НА АВСТРІЮ.

Москва, 3. квітня. — На конференції заступників міністрів закордонних справ чотирьох великодержав в справі мирового договору з Австрією, советський представник Гусев і сьогодні вперто обстоював советську дефініцію німецьких посілостей в Австрії та советські претенсії до них. До Москви приїхала югославська делеґація, видвигаючи домагання великих воєнних вдшкодовань від Австрії і головно висуваючи свої претенсії до південної Каринтії. Свій наступ на Австрію в Москві югославська делеґація почала пресовим „барабанним вогнем". „Правда" сьогодні надрукувала цілий ряд інформацій, обвинувачуючи Австрію в „пан-германських" симпатіях, відродженні націзму і т. п. При цій нагоді большевицька газета переїхалась теж по католицькій церкві в Австрії та зокрема по кардиналові Інніцерові.

СОВЄТИ СВОЇМ „ВЕТОМ" ОБЕЗСИЛИЛИ РАДУ БЕЗПЕКИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 3. квітня. — Британський представник в Раді Безпеки О.Д., сер Олександер Кедоґен, заявив на сьогоднішній сесії, що надуживання Советами великодержавного права „вета" цілком обезсилило Раду Безпеки та зробило її зайвою. Сер Кедоґен склав цю заяву у звязку зі советським „ветом" проти рішення Ради визнати Альбанію винною за підложення мін в проливі Корфу, від яких, як відомо, були пошкоджені два британські судна а 40 моряків були вбиті. З цею справою Англія звернеться тепер до Міжнародного Суду.

„ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ БРІТАНІКА" ДЛЯ УКРАЇНИ.

Шікаґо, 3. квітня. — ЮНЕСКО — Виховна, Наукова і Культурна Організація О.Д. — повідомила, що відоме видавництво „Енциклопедія Брітаніка" в Шікаґо подарувало збірники своїх видань для 178 наукових інституцій в знищених війною европейських країнах. Між першими, які одержать ці видання, є 11 бібліотек в Україні. Видання „Енциклопедія Брітаніка" одержать: Державний університет в Чернівцях, Державний університет в Дніпропетровську, Державний університет ім. Горького в Харкові, Державний університет ім. Т. Шевченка в Києві, Державний університет у Львові, Державний університет в Одесі та Державний університет в Ростові над Доном, а дальше: Українська Академія Наук в Києві, Харківський Інститут чужих мов та ще два інші інститути.

ТУРЕЦЬКИЙ ПРЕМІЄР БАЧИТЬ МОЖЛИВІСТЬ ВІЙНИ

Істамбул, 3 квітня: — Турецька преса друкує сьогодні заяву премієра Ресепа Пекера, в якій він остерігає, що з огляду на „великого сусіда, очі якого звернені на нашу територію", не є виключено, що Туреччина може одного дня опинитися у війні. Протягом минулого року Советський Союз кілька разів нарушив спокій Туреччини, висуваючи претенсії до прикордонних провінцій Карс і Ардаган та домагаючись „спільної оборони" Дарданелів. Премієр заявив, що Туреччина на цей рік забезпечена, як іде про харчі, але вона мусить відповідно підготовитись „на всякий випадок" теж під військовим оглядом.

„ГАРЯЧЕ" ПРИЙНЯТТЯ СОВЕТСЬКИХ ДЕЛЕГАЦІЙ В ГРЕЦІЇ.

Лейк Соксес, Н. Й., 3 квітня.—Грецький міністер закордонних справ Цальдаріс прислав генеральному секретарові О.Д. Триґва Лі письмо з вияснениям подій в Тріккала, де грецьке військо мусіло інтервенювати в „спонтанній ворожій демонстрації грецького населення" проти приділених до Балканської Провірочної Комісії О. Д. советської, югославської, польської, албанської і болгарської делегацій.

ГЕН. ДЕ ГОЛЬ ЗНОВА НА ПОЛІТИЧНІЙ АРЕНІ.

Париж, 3 квітня. — Виступ ген. де Голя в Брюневаді з критикою теперішнього політичного положення у Франції, таємна поїздка до нього премієра Рамадіє та можливість повороту цего визначного французького державного мужа до активного політичного життя є головною політичною темою у Франції, що притягає теж велику увагу закордону. Премієр Рамадіє признався, що їздив до ген. де Голя та пропонував йому залишити дальші подібні виступи і не дозволити втягати його „славне імя" в бруд внутрішньо-політичної боротьби. Ген. де Голь мав вислухати уваг премієра, не даючи жодних обіцянок. Французькі комуністи вже розпочали масові демонстрації проти ген. де Голя.

ПЯТЬ „БЕД НЮЗ" ДЛЯ АНГЛІЇ В ОДНОМУ ДНІ.

Лондон, 3 квітня. — Населення Англії сьогодні мусіло прийняти за порядком аж пять поганих новин. 1. Метеорологічне бюро заповіло „сніг під кінець Великодного тижня". 2. Сер Стаффорд Крипс заповів у парляменті зменшення текстильних приділів. 3. Міністер хліборобства Том Вилиємс заповів, що сільське господарство в країні, внаслідок снігів, морозів і повені зазнало „нещастя„ яке переходить всі нещастя в дотеперішній історії Британії". 4. Лондонський Таймс надрукував листа, в якому стверджується, що запевнення уряду, мовляв країна в цілості відживляється тепер краще, як раніше, не відповідає правді. 5. Попереді „бед нюз" відносно погоди, одягу і прохарчування завершив міністер прохарчування, заявляючи в парляменті, що він не може гарантувати вдержання дотеперішніх приділів чаю теж на літо.

ГЕН. КЛЕЙ ПРО КОНФЕРЕНЦІЮ В МОСКВІ.

Берлін, 3 квітня. — Американський головнокомандуючий в Німеччині, ген. Л. Д. Клей, вернувся сьогодні з Москви та заявив, що його оптимізм сьогодні „не є менший", як був три тижні тому, як виїжджав до Москви. Ген. Клей твердить, що „ніхто не сподіється, щоби конференція в Москві могла полагодити всі справи", проте, ця конференція — по його думці — має більший успіх, чим попередня.

ПРОБЛЕМИ АМЕРИКАНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА І СЛУЖБИ ЗАКОРДОНОМ.

Берлін, 3 квітня. — Існує непроголошена ще офіціяльно засада, що з американської служби закордоном будуть звільнені ті, які мають американське громадянство менше, ніж 10 років. Ця проблема була предметом серіозної дискусії представників американського Військового Управління в Німеччині.

ХЛІБ В ІТАЛІЇ ПОДОРОЖІЄ 50%.

Рим, 3 квітня. — Італійський уряд рішив сьогодні підняти ціни раціоналізованого хліба на 50%. Рівночасно пороблено заходи для зменшення коштів прожитку, зменшуючи ціни на інші продукти найменше на 5%.

ЗАГРОЖЕНЕ ЖИТТЯ АМЕРИКАНСЬКОГО КОРЕСПОНДЕНТА В ЕСПАНІЇ.

Мадрид, 3 квітня. — Еспанський уряд видалив кореспондента Ню Йорк Пост МкМагона, мотивуючи своє рішення обвинуваченням, що згаданий кореспондент „постійно обезславлює" еспанський режім. Видавець Ню Йорк Посту звернувся телеграмою до департаменту стейту, звертаючи увагу на загрозу життя його кореспондента в Еспанії, де часто трапляються „смертельні нещасливі випадки" небажаних чужинців. Американська преса ставить під знак запиту проголошену перед роком в Еспанії „свободу слова".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинока число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75
Число в понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗА МАЛО ЗНАЄМО, ЩОБ ДОБРЕ ОРІЄНТУВАТИСЬ

Демократія, що має у своїй основі віру в нарід, є цього переконання, що й складні державні проблеми може загал вирішити розумніше й справедливіше від одиниць, якщо тільки він є правдиво поінформований про всі подробиці, звязані з тими проблемами. Американський нарід має тепер перед собою багато таких проблемів, а найважніші з них ці, що звязані з порядкуванням світу і втягають Америку в світові конфлікти. Іншими словами це проблеми американської закордонної політики. Одною з таких проблем є конечне стримання совєтської експансії, з якою знов злучена справа допомоги Греції й Туреччині.

Кажемо, що публична опінія заважує в Америці й це є у великій мірі правдиве, але як може публична опінія добре заважити, коли вона не знає правдивих фактів? Рузвелт, наприклад, не довіряв загальній американській опінії щодо згоди на участь Америки в війні проти Гітлера, але рівночасно держав у тайні багато фактів, які цілком певно були б вплинули на загальну опінію у цій справі, якби були загалові відомі. Як знаємо, цю методу Рузвелта многі гостро критикували й досі критикують, кажучи, що американський нарід був би пішов відразу до війни, коли б був знав те, що знав Рузвелт, а що йому було невідоме.

Нагадуємо ці речі, бо й тепер, коли іде про закордонні справи, американський нарід находиться в дещо подібному положенні, як за часів Рузвелта. Що він, наприклад знає про справжні відносини між Злученими Державами та Совєтським Союзом? Знаємо, що є напруження через совєтську експансію та що через це треба допомогти Греції й Туреччині. Та цього для загалу замало, щоб він міг справу як слід розбирати. Як він може добре орієнтуватись, коли тяжко зорієнтуватись навіть Артурові Крокові, що сидить ввесь час у Вашінгтоні та має найкращі політичні звязки і, як відомо, подає до Ню Йорк Таймс ще найдокладніші й найправдивіші звідомлення.

Промовляючи до учительського збору, отсей Артур Крок зазначив, що політики й дипломати не подають правди та все дразливе й болюче „обвивають бавовною", викручуються, не договорюють і т. п. Доперва як щось „станеться" чи „зробиться", тоді взивають загал з цим погодитись і це поперти. Так тепер є й зі справою допомоги Греції і Туреччині. Багато дечого затаюється й у цій справі, нібито з боязні, що виявлення цих справ могло б викликати війну, але чи того роду замовчування усувають небезпеку війни?

Тим хочемо сказати, що діються тепер у світі великі речі, про які ми одначе мало знаємо. Тому й думки загалу поділені, бо будуємо наші заключення головно на здогадах. Нам здається, що якщо Злучені Держави мають у світовій політиці чисті заміри, а ми переконані, що так дійсно є, то таки найкраще буде, коли представиться американському народові чисту правду, як є з нами і зі світом, зокрема як є з нами і зі СССР.

Наслідки неморальности в Ялті

Коли Совєти під час конференції в Москві почали покликатися на постанови з Ялти в справі виплати відшкодування Німеччиною, не було іншої ради, як оголосити цю умову в цілости. Департамент стейту оприлюднив її 24 березня. Після оприлюднення умови кожен уже може знати, як на ділі виглядає умова з 12 лютого 1945 р. Значить, що Совєти не будуть могти вже дальше покликатися на якісь ближче незнані „тайні" умови для чергового політичного шантажу. На лихі сторони цієї умови звернув увагу американський секретар стейту Джордж С. Маршал під час теперішньої конференції в Москві. Це був свого роду американський протест проти умови, коли Маршал доражджував совєтському міністрові закордонних справ, Вячеславові Молотову, не завертати з Потсдаму до Ялти, а йти з Потсдаму вперед в справі відшкодувань, які мала б заплатити Німеччина.

Голосніший протест проти постанов з Ялти чути час від часу теж і збоку Української Повстанчої Армії, яка діє на совєтсько - польській границі. Її діяльність це теж частинно боротьба з неморальністю постанов у Ялті, через які терпіть дуже теж і український нарід і то саме там, де УПА проявляє найбільшу активність.

Коли повязати обі речі разом, тобто дипломатичну острогу американського секретаря Маршала проти постанов з Ялти і чинну боротьбу УПА проти комуно-большевицьких тиранів як у Польщі так і в самій Совєтщині, то побачимо, що як одно, так і друге є свого роду реакцією на соромне поламання Атлантійського Чартеру і тих ідеалів, з якими пішов світ до боротьби проти націзму й тоталітаризму. Америка терпить морально, тому й морально протестує. Український нарід терпить морально й фізично, тому протестує ще й фізично.

З Варшави заповідають, висилку карної експедиції проти боєвиків з УПА з нагоди найновіших вістей про смерть колишнього комуністичного генерала Вольтера, що боровся колись з наказу Совєтів в Еспанії, а недавно став польським міністром оборони під іменем Карла Сверщевського. Він то згинув 27 березня 1947 р. у гірському ярі недалеко містечка Сянока на совєтсько-польській границі. Москва і Варшава проголосили, що за цю смерть відповідає Українська Повстанча Армія. Треба тепер надіятися страшних сцен із діяння ще й цієї нової карної експедиції. Буде це нова большевицька помста на українським населенні за діяння УПА, безогляду на це, хто був спричинником смерти большевицького сатрапа.

Оця заповідь карної експедиції проти решток українського населення на польсько-совєтським пограниччі повинна заставити всіх українців, що ще мають свободу слова, взятися з повною енергією за вияснення трагедії, яка розпочалася за згодою великих потуг в Ялті, а яка розіграється сьогодні не тільки в околиці Сянока, але й на інших українських і неукраїнських територіях.

Вилєм Генрі Чемберлин, згадуючи про умову в Ялті з нагоди її першого повного оприлюднення, каже отверто, що вона є „нашою найбільшою дипломатичною невдачею". Він каже, що „Ялту можна справедливо і по тверезому назвати найбільш катастрофальною поразкою в дипломатичній історії Злучених Держав". Умова з Ялти є неморальною, глупою й цілковито непотрібною.

Неморальність цеї умови, на думку автора ще збільшається цим, що високі контрагуючі сторони допустилися не лише безсоромного поламання постанов Атлантійського Чартеру, але ще й на фарисейський лад розпочали офензиву в її обороні. Вони навіть написали, що „потверджують свою віру в його засади". Потвердивши віру, совєти змісця пішли проти засади чартеру, в якій сказано: **„Не буде територіяльних змін, які не годилися б з свобідно висловленими бажаннями інтересованих народів".** Отже всупереч цій засаді оті самі, що її підписували, забрали українські й білоруські землі зпід Польщі і насильно піддали їх під владу Совєтів, накинувши населенню страшний режім, мало знаний, а може й цілком невідомий в історії. За самовільним встановленням границі на так званій „Лінії Курзона" пішло брутальне переселення українців зпоза Сяну на схід і переселення польского елементу зі сходу на захід.

Які сцени ділялися на українській території на захід від Сяну, про це читаємо майже кожного тижня в листах, які приходять з того терену. Коли там не вдалося урядовим польсько - большевицьким терористам знищити досі усе українське життя, то, як виходить з листів, лише тому, що там діє УПА, яка це населення захищує своєю кровю і своєю безмежною саможертвою.

Постанови в Ялті наробили багато лиха і деінакше в світі. Вистарчить згадати про самовільне відступлення Манджурії Совєтам, не питаючися навіть свого союзника, тобто Китаю, якого Манджурія була колись складовою частиною. Подібно самоволею зазначилося встановлення польських границь на заході і рішення перенести німецьке населення з німецьких провінцій на захід. Ялта дала далі згоду на заведення особистої неволі над німецькими воєнними плінниками, яких дозволено Росії вжити при відбудові знищених німецькою армією совєтських земель. Неморальність з переміною воєнних плінників на невільників потрібна була Совєтам хіба на виправдання їхнього злочину народовбивства і заведення неволі над цілими народами, включаючи й український нарід.

Коли американські делегати в Ялті погодилися на цю умову, себто на цю історичну ганьбу, то сталося це на домагання Росії. Тепер прийдеться Америці багато принести жертв, щоб не лише направити само лихо, але й на те, щоб привернути довіря серед народів світу в чистоту американських замислів, що їх саме проголосив наново президент Труман у своїй „доктрині" з 12 березня 1947 р.

В. Л.

НІМЕЧЧИНА

(Надіслане до „Свободи" з Европи).

Під цим заголовком приносить австрійська соціял-демократична Арбайтер Цайтунг із 23. березня б. р. незвичайно цікаву статтю редактора Оскара Поляка, з якою в основному вважаємо потрібним зазнайомити американських українців.

В Москві, каже автор статті, дебатують тепер головно про Німеччину. Кожна з чотирьох великих потуг подала свій плян економічного й політичного сформування Німеччини, а кожний із них дуже сильно різниться від іншого. Саму Німеччину ніхто не питає. Це великий знак запитання в середині Европи, це яблуко незгоди, це небезпечний нічий край. Це діра і порожнеча на европейській мапі, велика рана на тілі континенту.

Що нині уявляє собою Німеччина, знаємо про це дуже мало. Тимто цікаві будуть для читача враження, які прислав до редакції один наш приятель, соціяліст одної союзної держави, який перебуває в Німеччині від многих місяців, — каже редактор часопису „Арбайтер Цайтунг".

Коли союзники, пише дописувач, прибули до Німеччини, німецький нарід був просто воском у руках побідників. Не було ніякого сліду опору. Було тільки оголомлення підданість і пильність у відбудові життя, дуже скромного. Міста лежали в руїнах. Мільйони мешкали в пивницях і печерах, оминаючи те, що колись було вулицею та дивились на оцілілі доми, які заняли союзники. Відмонтовано фабрики. Але ужиткове їх добро здебільшого стало добичею союзників, або предметом чорної торговлі. До того колосальні переселювання, які виповнювали вулиці й всю країну одною нуждою. Дотого ж мільйони чужих робітників і збігців, що стали плягою країни. Це все приймав німецький нарід як щось самозрозуміле. Маса повинується усе сила. Сила, за якою досі він ішов, була розбита, повно, морально й матеріяльно. Те, у що він вірив досі, лежало в румовищах. Ті, яких досі слухали, стратили силу, були розоблачені та сиділи в Нюрнберґу у вязниці. Гітлер загнав німецький нарід у велике нещастя і німецький нарід готовий був відректися від Гітлера. Він ждав у праці й нужді на життя, що могло бути дуже тверде, але давало якийсь вихід на щось нове, на майбутність.

Сталось — нищо не прийшло. Нищо не сталось. Союзники привели свої зони, так сказати б, поліційно до порядку. Господарське життя розпочалось на маленькому просторі і локально найпримітивнішими засобами та серед найбільших труднощів. Помалу, рівнож на маленькому просторі, в громаді, краю, нарешті в поодинокій зоні почалося знову організуватись політичне життя: заводівки, партії, преса, вобори. Однак це все провізорично. А час проходить — без вигляду на майбутність. Створилась рама, але в ній вакуум — велика порожнеча.

Серед особливих відносин, у яких знайшлась Німеччина по тотальній поразці, окупації, оголомленню німецького народу і віддзичення від усякого політичного самоозначення, він спершу не був здібний, власними силами, сам із себе, будувати свою майбутність: не було ніякої німецької революції. Його можна було тільки провадити. Теоретично беручи були дві сили, які могли йому вказувати шлях: німецькі ліві групи та союзники.

Проте, німецькі ліві були надто кволі. Чим були вони взагалі? По 12 роках фашизму і 5-ти роках війни, коли нарешті відчинились вязниці й концентраційні табори, зявились вправді рештки демократичних партій. Але вони були старі, обезсилені, здезорієнтовані. Проте, цікаво, що також і в Німеччині політичне життя почалось по суті у формах традиційних партій та що нові творення партій, які пробувано під зовнішним тиском, не мали ніякого успіху. І ці кволі партії мусіли багато виносити й терпіти — при духовій дезорієнтації, при загальному страху перед політикою, при втомі, яку опричинює щоденна боротьба з жахливою, матеріяльною нуждою, при труднощах з нацистичним очищуванням — при відносинах до окупаційних влад. Не тільки в різних зонах одні партії фаворизовано, а інші переслідувано: ще сьогодні в різних частинах західної Німеччини пособляється міщанським партіям і їх пресі, а лівим партіям робляться всякі перегороди; ще сьогодні в совєтській зоні соціял - демократична партія заборонена. Сильніще діє інший елемент: панування союзників в Німеччині є, цілком зрозуміло, важке. Німецька партія як знаряддя або прищіпка окупаційної влади не мала би серед населення успіху. А всі ті проблеми загострились, відколи противенства серед союзників стали гострії й очевидні.

Тут приходило до важливого зауваження щодо другої сили, яка могла мати вирішальний вплив на долю Німеччини, якби вона провадила в окупованій Німеччині одноцільну політику. Проте так не сталось. Замісць одної, маємо чотири різні політики. А результат їх — зростаюча відокремленість різних зон, зростаючі труднощі в кожній із них і від всіх разом. Великі економічні й соціяльні проблеми Німеччини, із яких вийшла сила й небезпека німецького фашизму: велика земельна посілість на Сході, велика промисловість на Сході й Заході — досі цілком не рушені й не розвязані.

Вакуум стає ще більше — вакуум, в якому живе шістьдесять мільйонів і жде. Летаргія німецького народу переміняється у розчарування. Є велика небезпека, що німецьке вакуум психологічно може помалу наповнитися: новим німецьким націоналізмом. В різній формі впливає він на всі німецькі партії. Проте виявляється він у двох головних формах: попереше в спекуляції на прийдешній конфлікт між великими потугами, в якому Німеччина через свою фізичну масу, своє становище, свою потенціяльну силу була б пожадана як „союзник" одної з потуг. І подруге, в тому, що помалу нинішнє національне горе кидає в забуття національне нещастя із учора. Коли Німеччина програла війну, німецький нарід не хотів нічого мати спільного з націзмом: Гітлер не тільки програв, він загнав Німеччину в велике нещастя, він ошукав її. Тому, що новий націоналізм не може бути революційним, поступовим і конструктивним, починає він ще цілком слабо, підземельно, але з чималою консеквенцією прояснювати свіжу минулість.

Вище йде і кінчається песимістичні спостереження дописувача згаданої австрійської газети, яких він однак не позбавляє й оптимістичної нотки:

Ще не все страчено. Ще можна заповнити німецьке вакуум. Ще жде німецький нарід — на рішення в Москві.

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I.

НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

5).

— О, то ви звідкись приїхали зпоза міста. Я думала, чому я вас тут ніде не зустрічала! Але ми десь вже зустрічалися... Мені здається, навіть розмовляли! — при цих словах знов почервоніла. — Де ж ваші речі?

— Річи на стації, панночко! — він пояснив. — Говорили ми, що правда, не говорили. А зустрінулися у вагоні з Винипегу. Я висідав з матірю, переходив по при вас з річами, навіть нехотя штовхнув і попрохав пробачення. Ви сиділи зо старшою панею, може своєю сестрою, чи мамою, бо мені кинулася у вічі схожість вас обох.

— О, то та пані, що йшла поперед вас, то була ваша мама! Звідкиж ви їхали?

— Вгадайте! — сміявся прибулий.

— Зо Східної Канади?

— Ні! — коротко заперечив він.

— Якщо зо Злучених Держав, — міркувала на голос дівчина, — так ми разом їхали б, я вас побачила б раніше, бо заглядала по сусідних вагонах. Знаєте, цікаво, я то ді вперше залізницею їхала у свойому житті, тішилася надзвичайно... А побачила в Винипегу, коли ви виходили з поїзду. Отже, тим пошло, зо Злучених Держав, ви не їхали.

Він потвердив її здогади хитанням голови.

— З Мексика ні, ви там загоріли б! — здогадувалося дівча. — Може з Південної Америки.?

Заперечення головою.

— З Англії?

— Ні, навіть не з Англії!

— Невжеж з Европи! — разом оживилася дівчина. — Тато мій підписує часом афідевіти людям, що хочуть сюди приїхати. От, тільки, яке відношення мали б ті афідевіти до вас. Ви не робітник, за заробками не розглядаєтеся! — казала, ніби посумнівши.

— Ви, дівчинко, за логічно думаєте! — похвалив він. — Одначе в цьому случаю трохи помилилися! Бачите, щось там сталося на залізниці і пасажири перейшли у поїзд зо Злучених Держав, милях у двадцятьох, чи скільки там, від Винипегу...

— Але звідки ви їхали? — допитувала дівчина, наче давня добра приятелька. — Ви так і не сказали!

— Зараз вам розповім. Скажіть перше, як вас зовуть? Не буду ж вас кликати — панно Ставрович! Надто офіційне, нещире! — він аж зморщив ніс глузливо.

— Іриною! — простодушно сказала дівчина своє імя. — Але також Любомирою! Мені дали два імена.

— Чудові імена! І зовсім вам надаються! Значить, зовуть вас Іриною, чи Любомирою Володимирівною! Мою маму зовуть Іриною й Марією Андріївною!

— І мою маму зовуть Марією, але Юрьївною! А тата Володимиром Андрієвичем, — Ірина розповідала гей би перестрашена такою подібністю в іменах. — Аж дивно! Наші мами однаково зовуться...

— Ще дивніще, що й мій тато звався Володимиром Юрьєвичем... Наші батьки й дідуні однаково звалися...

— Справді! — Переражена дівчина видивилася на нього.

— Такі подібности в іменах хіба на десятки мільйонів людей раз можуть притрапитися. А деж ваш тато?

— Тато згинув у визвольну війну. Мені було тоді всього шість літ! — він пояснив сумно.

— Жаль! — щиро вимовила Ірина посумнівши. — Ми обоє, виходить, Володимировичі... А вас як зовуть? Ви ще не сказали! — по хвилі питала веселіше. Говорили вже наче давні добрі знайомі, хоч трохи все ще ніяковіли. Певно, не самі перед собою, а перед людьми, що заходили несподівано, позошили їх, перевивали їм любу розмову. На Ірин ин заклик молодик озвався по хлопецьки — збиточно:

— Вгадайте!

— Не хочу й пробувати вгадувати! — дівчина боронилася. — Імен на світі так багато!

— А яке хлопяче імя вам найкраще подобається? — дрочився він.

— Ніколи над цим не задумувалася! Не імя, зрештою, підносить людину.

— Певно, певно! — він погодився. Алеж є на світі і такі імена, як Тит, Пуд, Сисой, Псой... Я зустрічав такого москвина, що звався Сисой Псоїч... Люди все вимовляли Псоїч, ніби лаяли.

— Та невже такі аж немилі імена дають людям? — Ірина дивувалася.

— Чому б ні, раз у святцях існують такі імена є. Родиться дитина такого нещасливого дня — от піп і дає імя того святця, що на день уродин припадає...

— Ви все ж це сказали ще свого імени! Бач, який ви! — дівчина картала смішком.

— Скажу вже, що з вами діяти! Зовуть мене Ростиславом, в честь святця, давного українського князя. Мені також дали два імена, бу дуже мені пари кумів. Тож не здивуйтеся, друге моє імя...

— Любомир! — підхопила дівчина.

— Егеж, Любомир! Назвали так в честь одного давнього прадіда. Щось несамовите у наших родинах.

(Дальше буде).

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗУ

(Докінчення)

ЗВІТ З КОНТРОЛІ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. С. ВІД 1. ЛИПНЯ ДО 31. ГРУДНЯ 1946 Р.

ПРИХОДИ.

	З місячних вкладок від членів	Процент від бондів	Процент від морґеджів	Чинш від реальностей	Процент з банків	Процент від членських позичок	Продаж і сплати бондів	Заробок на бондах	Продаж реальностей	Перенос на обниження бондів	Інші звороти	Заробок при продажі реальности	Сплати морґеджів	Сплати членських позичок	РАЗОМ
Липень	9,364.27	977.32	205.29	80.00			48,760.41	1,459.59					264.43		61,111.31
Серпень	8,478.54	712.45	619.74	80.00		80							620.11	35.57	10,547.21
Вересень	8,649.24	3,052.95	186.48	95.27					5,500.00			1,100.00	302.67		18,886.61
Жовтень	10,022.82	731.20	283.59										472.97		11,510.58
Листопад	9,892.65	393.75	611.50										33,492.31		44,390.21
Грудень	9,619.14	2,898.07	264.20		32.30					281.37	2.31		405.43		13,502.32
Разом	56,026.66	8,765.74	2,170.80	255.27	32.30	80	48,760.41	1,459.59	5,500.00	281.37	2.31	1,100.00	35,557.92	35.57	159,948.74

РОЗХОДИ.

	Виплати посмерт. запомог	Грошеві звороти і виплати грамот	Платня помічних сил	Соціальне обезпеч. робітників	Ukrainian Weekly	Праці, друки, відзнаки і т. п.	Видатки канцеляр. почта і т.п.	Видатки на реальности	Дивіденда	Нагороди, лікарі і т. п.	Актюар і т. п.	Перенос за діти до У.Н.С.	Процент на бондах	Інші звороти	Нагороди секретарям	Інвестиції в морґеджах	Інвестиції в бондах	Втрата на реальностях	Втрата на бондах	Позички членам	РАЗОМ
Липень	879.00	138.47	567.35	21.26	600.00	528.72	25.00	17.00	2.18	10.00		318.00	115.19		1,554.31	2,500.00	51,875.00				50,151.48
Серпень	250.00	343.20	721.19		600.00	126.76	25.00	120.48		34.00	400.00	618.00								80	3,239.43
Вересень	1,000.00	235.30	573.81		600.00	210.32	25.00	177.85		574.50		689.00				4,000.00		392.70			8,478.48
Жовтень	500.00	481.49	602.65	35.38	600.00	575.91	25.00	2.00				1,677.50	25.35		1,602.55	2.750.00	20,487.50				29,385.33
Листопад	150.00	134.57	709.56		600.00	127.54	25.00			25.00		820.50	421.99				50,943.75				53,957.91
Грудень	512.50	433.53	568.08	53.68	600.00	149.99	25.00			1,556.50		1,698.00		281.37	1,831.59		2.31				7,712.55
Разом	3,291.50	1,766.56	3,742.64	110.32	3,600.00	1,719.24	150.00	317.33	2.18	2,200.00	400.00	5,821.00	562.53	281.37	4,988.45	9,250.00	123,308.56	392.70		80	161,905.18

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ У. Н. СОЮЗУ. — ЗАГАЛЬНІ ПРИХОДИ І РОЗХОДИ ЗА РІК 1946-тий.

ПРИХОДИ.

	З місячних вкладок від членів	Процент від бондів	Процент від морґеджів	Чинш від реальностей	Процент з банків	Процент від членських позичок	Продаж і сплати бондів	Заробок на бондах	Продаж реальностей	Перенос на обезпечення бондів	Інші звороти	Заробок при продажі реальности	Сплати морґеджів	Сплати членських позичок	РАЗОМ
1-ий ½ рік	54,105.69	7,439.95	2,223.33	480.00	14.48								4,933.67	55.35	69,252.47
2-ий ½ рік	56,026.66	8,765.74	2,170.80	255.27	32.30	80	48,760.41	1,459.59	5,500.00	281.37	2.31	1,100.00	35,557.92	35.57	159,948.74
Разом	110,132.35	16,205.69	4,394.13	735.27	46.78	80	48,760.41	1,459.59	5,500.00	281.37	2.31	1,100.00	40,491.59	90.92	229,201.21

РОЗХОДИ.

	Виплати посмерт. запомог	Грошеві звороти	Платня помічних сил	Соціальне обезпеч. робітників	Ukrainian Weekly	Праці, друки, відзнаки і т. п.	Видатки канцеляр. почта і т.п.	Видатки на реальности	Дивіденда	Нагороди, лікарі і т. п.	Актюар і т. п.	Перенос за діти до У.Н.С.	Процент на бондах і морґеджж.	Інші звороти	Нагороди секретарям	Інвестиції в морґеджах	Інвестиції в бондах	Втрата на реальностях	Втрата на бондах	Позички членам	РАЗОМ
1-ий ½ рік	1,120.00	2,236.69	3,644.42	81.17	3.600.00	1,115.48	150.00	266.82	4,438.43	2,868.50	550.00	2.731.70	217.72		1.494.34		46,350.00				70,865.27
2-ий ½ рік	3,291.50	1.766.56	3,742.64	110.32	3.600.00	1,719.24	150.00	317.33	2.18	2,200.00	400.00	5,821.00	562.53	281.37	4,988.45	9,250.00	123,308.56	392.70		80	161,905.18
Разом	4,411.50	4,003.25	7,387.06	191.49	7,200.00	2,834.72	300.00	584.15	4,440.61	5,068.50	950.00	8,552.70	780.25	281.37	6,482.79	9,250.00	169,658.56	392.70		80	232,770.45

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА ШІСТЬ МІСЯЦІВ:

Готівка з кінцем червня 1946 року осталася $ 46,709.95
Прихід за час від 1 липня до 31 грудня 1946 року 159,948.74

Разом $206,658.69
Розхід за час від 1 липня до 31 грудня 1946 року 161,905.18

Готівка з кінцем 31 грудня 1946 року остається $ 44,753.51

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА 1946 РІК:

Готівка з кінцем 31 грудня 1945 року осталася $ 48,322.75
Прихід за час від 1 січся до 31 грудня 1946 року 229,201.21

Разом $277,523.96
Розхід за час від 1 січня до 31 грудня 1946 року 232,770.45

Готівка з кінцем 31 грудня 1946 року остається $ 44,753.51

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка $ 44,753.51
Морґеджі 53,280.57
Бонди 644,582.46

Разом $742,616.54

Стан довжний:

Посмертний фонд $689,649.92
Адміністраційний фонд 52,966.62

Разом $742,616.54

(ДОКІНЧЕННЯ БУДЕ).

Згідно з банковими книжечками і банковими виказами готівка знаходиться в банках, котрі подаємо в цьому звіті. Банк, означений зіркою, це банк заморожений.

Готівка У. Н. Союзу, старих і нових родів обезпечення, знаходиться в отсих банках:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва фонду:	Сума:	Разом:
First National Bank	Jersey City, N. J.		Real Estate Dept.		$38,992.98	$38,992.98
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	18,266.67	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		38,952.74	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Svoboda	6,407.61	63,627.02
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	22,916.69	22,916.69
Germania Mut. Saving	Elizabeth, N. J.	1,564	Sav. Dept.	Mort. Fd.	1,947.01	1,947.01
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	National Fd.	4,664.48	4,664.48
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	101,525.37	
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Dividend*	3,423.76	104,949.13
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Adm. Fd.	49,344.68	
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Indg. Fd.	27,976.43	77,321,11
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Orphan's Fd.	11,202,42	11,202.42
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	20,600	Sav. Dept.	Adm. Fd.	2,132.09	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	286.73	2,418.82
Guaranty Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	92,945.91	92,945.91
Bankers Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	87,661.69	87,661.69
Royal Bank of Canada	Toronto, Ont. Can.		Check Acc't		16,881.88	16,881.88
Ukrainian Savings Co.	Cleveland, O.		Sav. Dept.	Mort. Fd.	5,509.25	5,509.25
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.		Check Acc't	Concord Fd.	1,159.19	1,159.19
				Total	$532,197.58	$532,197.58

Готівка молодечого департаменту У. Н. Союзу знаходиться в отсих банках:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва фонду:	Сума:	Разом:
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	13,119.55	13,119.55
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	18,336	Sav. Dept.	Adm. Fd.	1,145.95	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	371.96	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		948.24	2,466.15
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	12,665.53	12,665.53
First National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't		776.92	776.92
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		4,875.49	4,875.49
Royal Bank of Canada	Toronto, Ont. Can.		Check Acc't		5,639.26	5,639.26
Guaranty Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't		5,072.52	5,072.52
Chase National Bank	New York, N. Y.		Dividend Acc't	Dividend	138.09	138.09
				Total	$44,753.51	$44,753.51

Заморожений банк 1946 р. виплатив 15% дивіденди.

Готівка Сиротинця-захисту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.		Check Acc't	1,661.16	1,661.16

Фонд ім. С. Ядловського ульокований:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	5,279	Sav. Dept.	548.31	548.31

ЗВІТ ЗАХИСТУ-СИРОТИНЦЯ

за час від 1. липня до 31. грудня 1946 року.

З кінцем 30. червня 1946 року було в цім фонді $43,292.36
Відсотки від бондів за час від 1. липня до 31. грудня 1946 468.75

З кінцем 31. грудня 1946 року фонд Захисту-Сиротинця виносить $43,761.11

Інвестиції в бондах $42,099.95
Готівка в банках 1,661.16

Разом $43,761.11

ЗВІТ ЗАХИСТУ-СИРОТИНЦЯ

за час від 1. січня до 31. грудня 1946 року.

Зкінцем 31. грудня 1945 року було в тім фонді $42,822.73
Відсотки від бондів і з банків в 1946 році 938.38

З кінцем 31. грудня 1946 року фонд Захисту-Сиротинця виносить $43,761.11

ЗВІТ З ФОНДУ бл. п. С. ЯДЛОВСЬКОГО.

З кінцем 30. червня 1946 року було в тім фонді $3,014.57
Відсотки від бондів і з банків за час від 1. липня до 31. грудня 33.74

З кінцем 31. грудня 1946 року фонд бл. п. С. Ядловського виносить $3,048.31

Інвестиції в бондах $2,500.00
Готівка в банку 548.31

Разом $3,048.31

ЗВІТ З ФОНДУ бл. п. С. ЯДЛОВСЬКОГО ЗА 1946 РІК.

З кінцем 31. грудня 1945 року було в тім фонді $2,981.08
Відсотки від бондів і з банків за час від 1. січня до 31. грудня 67.23

З кінцем 31. грудня 1946 року фонд бл. п. С. Ядловського виносить $3,048.31

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ ОРГАНУ „СВОБОДА"

за час від 1. січня до 31. грудня 1946 року.

Готівка з кінцем 31. грудня 1945 р. $10,723.74
Готівка в руках 20.98
Прихід за рік 1946 88,031.21

Разом $98,775.93
Відтягнено розхід за рік 1946 92,368.32

Остає готівка $ 6,407.61

Ця готівка вже є здепонована до адміністраційного фонду У. Н. Союзу і зачислена вже в загальнім майні У. Н. Союзу.

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЯ МАЙНА У. Н. СОЮЗУ

з кінцем 1946 року.

З кінцем 31. грудня 1946 року майно старших членів виносить $8,222,784.28
З кінцем 31. грудня 1946 року майно Молод. Департаменту виносить 742,616.54
З кінцем 31. грудня 1946 року фонд Захисту-Сиротинця виносить 43,761.11
З кінцем 31. грудня 1946 року фонд бл. п. С. Ядловського виносить 3,048.31

Разом всі фонди $9,012,210.24
З кінцем 31. грудня 1945 року загальне майно У. Н. Союзу було 8,457,832.95

В 1946 році збільшено майно У. Н. Союзу на $ 554,377.29

АКТИВИ НЕ ВТЯГНЕНІ ДО ЗАГАЛЬНОГО МАЄТКУ:

1) Відсотки від морґеджів з кінцем 31. грудня 1946 році, котрих речинець платности припадає в першому кварталі 1947 р., є на суму $ 5,540.59
2) Відсотки від членських позичок, котрих речинець припадає в 1947 році, виносять 9,173.78
3) Відсотки від бондів, котрих речинець платности припадає в 1947 році, виносять 41,347.47
4) Відсотки на банкових депозитах, котрих речинець платности припадає дня 1. січня 1947 року, виносять 60.78
5) Залеглі місячні вкладки з відділів з кінцем 1946 року виносять 5,457.39

Разом $61,580.01

Головна контрольна комісія стверджує, що залеглі вкладки відділів У. Н. Союзу, які мали бути заплачені в грудні 1946 року, а не були, виносять $5,457.37.

Отсі відділи довгують за 1946 рік:

Відділ:	Сума	Відділ:	Сума
378	28.78	15	$ 19.23
389	28.11	68	19.53
394	15.04	143	206.44
408	28.13	149	78.24
411	36.69	171	37.63
412	1.55	183	88.95
416	17.13	203	82.49
424	17.25	220	127.49
437	21.15	226	62.84
442	102.16	267	111.38
465	22.57	285	18.85
458	2,223.08	307	48.97
472	27.91	332	99.92
432	916.35	337	32.34
439	265.88	346	15.82
453	29.80	348	132.51
456	48.46	359	81.58
464	279.06	366	21.56
468	62.90		

З кінцем грудня 1946 року остає ще 223 сирітських частин на суму 66,120.32 дол., що разом з процентом в сумі 18,296.20 дол. виносить разом 84,416.52 дол.

ВИТЯГ ЗО ЗВІТУ АКТЮАРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

Смертність в 1946 році була 59.9%. Оцінка грамот виносила 148.2%. Відсотки від інвестицій до посмертного фонду були 3.1%.

З кінцем 1946 року остає шість невиплачених посмертних запомог на суму $2,952.92. Посмертні запомоги не виплачено через брак відповідних смертних документів або через брак адреси спадкоємців.

На підставі переведеної контролі майна, діловодства і організаційного життя У. Н. Союзу, Головна Контрольна Комісія стверджує, що знайшла все те в порядку.

Д. Капітула, В. Гірняк, д-р А. Т. Кібзей, Іван В. Іванчук, Степан Куропась.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОМИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ХТО ЗНАЄ СЕМА ШЕВЧУКА І СТЕПАНА КОРЕНЧУКА?

Дня 27-го березня 1947 умер в своєму мешканні при 625 Іст 11 Вулиці в Ню Йорку **Сем Шевчук**, не залишаючи жодних вказівок, які допомогли б віднайти його кревних. Здогадуються, що його батьки називаються Алекс і Ґелен і він правдоподібно мав теж жінку Гелен.

Дня 30-го березня 1947 умер в Ґовернер Госпітал в Ню Йорку **Стівен Коренчук**, що був дверником в домі ч. 122 Норфолк Стріт, але мешкання якого невідоме. Теж нічого невідомо про його сімю, чи приятелів. Обидвох небіщиків перевезено до трупарті (Морґ) Белевю. Є здогади, що обидва могли бути українського, або польського походження. Хто знав би щонебудь про згаданих небіщиків та про їх рідних, хай повідомить поліцію міста Ню Йорку.

ДО ШАНОВНИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" І „ЮКРЕЙНІЕН ВІКЛІ"

Як Ви змінюєте адресу, просимо негайно повідомити про це адміністрацію „Свободи". Скоре повідомлення усуває непорозуміння і стримання газети. З повідомленням просимо також висилати 10 центів готівкою або почтовими значками на покриття вироблення нового стенсля. Члени і Читачі з Канади зволять присилати **тільки готівку** тому, що канадійських почтових значків не можна виміняти

Ярослава К.

Зберігаймо українські звичаї!

(Українському жіноцтву з приводу свят під увагу!)

Свято Воскресіння Христового недалеко, не диво ж, що насувається в звязку з цим безліч думок та порівнань.

Яке воно буде, як проведемо його тут на цій вільній землі Вашингтона вперше, спокійно по кількох жахливих воєнних роках, а потім по стількох нуждених роках скитальщини? Чи хоч трохи буде воно подібне до цих прегарних свят на рідній землі? Стараюся відгадати це невідоме, та й тому заздалегідь розпитую у моїх свіжих знайомих про подробиці. Трудно, одначе, представити собі образ цього, якщо не пережилося його в своїй власній душі! Хотілося б, одначе, збагнути наскільки американські українці зберегли ще наші стародавні звичаї, такі гарні, і такі важні для вдержання духового звязку з нашим материковом.

Коли йде про Різдво, якого я вже тут на жаль не застала і не могла наочно переконатися — то, здається, святкування його у багатьох українців обмежувалося лише до формальної частини в церкві та вислуханні коляд. В дійсності в домах не позначувалося воно, мабуть, ніякою особливою святковістю. Правда, багато перешкоджувало в цьому, це що Різдво припадає на будні дні й багато людей мусить тоді працювати. Але святочного настрою цілій сімї надає жінка, а вона не завжди працює поза домом. Вона ж на свята особливо дбайливо прибирає хату, приладжує традиційні страви, вона запрошує гостей, чи сама з рідньою гостює у других. Від жінки насамперед залежить святочність свята.

Може буде цікаво багатьом господиням довідатися, як ми, українські жінки - галичанки зустрічали Великдень. За останніх передвоєнних часів приготування до свят тривало добрих два — три тижні (підчас війни, часом цілий рік відкладалося по трішки цукор і інше, щоб лише було „на свята", а багато родин на скитальщині везли зі собою потрішки пшениці й маку, щоб було на кутю). Спершу кожна господиня старалася покінчити з такими речами, як прання, прасування, порядки, приготування і закупно всего необхідного, щоб в останній тиждень не було навалу праці. Скатерті на стіл та серветі переглянені та дбайливо випрасувані чекали своєї пори.

Свята попереджувала „шуткова неділя". При цьому годиться згадати, що в Зах. Україні традиційно ввесь дохід з продажі шутки перед церквами йшов виключно на політичних вязнів. Усією справою займалися студентські Товариства, Союз Українок і ін. (Писанка належала „Рідній Школі".) І кожен знав, що крім вязанки шутки, яку міг забрати зі собою з дому, мусів купити обовязково ще одну (за добровільними датками) під церквою.

Зі словами „шутка бє, не я бю від нині за тиждень Великдень" — приходили всі до дому, били себе взаємно, а вкінці квітчали нею святий образ. Ця шутка залишалася до другого року, а за народним повірям мала цілющу силу.

Великий тиждень — найважча праця для господинь. На Великдень мусять бути приготовані страви зі сира, масла, яєць, а з мясних головне місце займала печінка, (де можливо—печене порося з хроном). З печива: паска (булка круглого виду, зверху прикрашена хрестами). Баби (легке дріжджеве, дуже добре тісто) сирники та, зокрема на Волині, традиційні різного роду коржі з горіхами, мігдалами, родзинками, і ін., та „сирна паска" (масли, солодкий сир на яйцях і маслі).

Гордістю кожної господині є великодні баби, при печенні яких необхідні всякі заходи обережності (відповідна температура, всякі стукоти - гуркоти заборонені, бо баби сядуть і т. ін.).

Вони все зверху є политі склицею і посипані кольоровим мачком.

З печінки (з додатком іншого мяса) робилося паштети, які в смаку перевищують найкращі мясні вироби, а проче мясиво можна було або зробити самому, або купити готове (шинка, ковбаса, паприкована солонина, вудженина).

В суботу було вже все готове, лише варилися мясива та яйця. Дехто красив галунки, а писанки хто вмів писати мав їх приготовані раніше.

Пополудні в суботу кожна господиня готувалася святити. У нас велася пропаганда нести святити під церкву, а не запрошувати священика до хати, бо це є більше згідне з нашою традицією (є відомі у нас старі гарні образи — свячення пасок), а крім цього така пропаганда поборювала пересуди, що буцім то лише бідаки святять біля церкви, а багачі дома.

Великодну паску свячено в церкві досвіта на само Воскресіння.

Само свячене, цебто Великодний сніданок (до церкви ходилося надщо) відбувалося дуже врочисто. Спершу ділилися всі яйцем, складаючи собі взаємно побажання, а потім споживали мясиво з паскою (з неї відкраювалося хресті, які їлося аж на Вознесення). До мяса обовязково т. зв. „цвикли", бурачана салата з кменом, хріном та оцтом і майонезі (яєчні соси). При кінці, хто хотів, пив проціджений борщ на мясі в чашках (філіжанках). В ніякому разі разом з мясом не подавалася біла кава, рідше чорна, а найчастіше чай, а до цього солодке.

Обіду на Великдень не варилося, а гостей запрошувалося на пообіді (свячене — родинне!), а меню його складалося з того самого, що й рано (господарі діляться з гістьми яйцем), з тим, що тортів, коли хто їх мав, ніколи не подавалося надночатими, а краялося їх при гостях (баби і інше печиво накраяне на підставках).

Слід згадати, що господарські курси, які велися по селах, улаштовувані „Союзом Українок", „Сільським Господарем" та іншими товариствами, дуже піднесли рівень господарського знання нашого сільського жіноцтва. Свячене в заможнішій селянській родині не різнилося від свяченого в пересічного інтелігента. А вже на Волині, де селяни заможніші — столи аж угиналися від мясива, бабів, сирних пасок і ін. Селянки знаменито навчилися пекти не то що дріжджеве тісто і мясиво, але й вибагливі в смаку торти (хоч не дорогі!).

Святочний настрій підносило цілоденне дзвонення дзвонів, а по селах ще й стріляння з пушок. Пополудні молодь гралася в гагілки (найпопулярніше в цілій Галичині „Іде, іде Зельман" та „Жучок".

Дурого та третього дня всі люди йшли на кладовище. На гробах правилися парастаси. Кожна господиня разом з паскою пекла й малі булочки з хрестиками і їх роздавала бідним, як великодню милостиню. Таких бідних, старих, сліпих сиділо все повно біля цвинтарних воріт та по дорогах.

Всі гроби були прикрашені вінками, китицями. Це наші „задушки", які у латинників припадають 1. листопада, а тут, як зачуваю, 30. травня.

Так здебільша виглядав колись наш Великдень. Кожен радів цим святом, бо це особливе свято радості, обнови, і всі ми мали якусь надію на краще завтра, все чекали доброї зміни і вірили у Воскресіння.

Зі щирого серця всі в ті дні обдаровували бідних (не було звичаю робити окремих подарунків знайомим чи рідні). Бідні в заміну цілими днями на голос на кладовищах відмолювали милостиню.

Отже цього року враз з Великоднем, не занедбуймо стародавньої традиції, а якщо вона забулася — відновлюймо її. Замість обдаровувати рідню і приятелів склепновими дешевими подарунками від яких рояться вистави, обдаруймо писанкою - жертвою бідніших від нас, тих найбідніших, що сидять на европейських цвинтарищах, без хат, часто без рідні і без Великодня у душі.

ЩО ЦЕ ЗА ЛЮДИ? — ПИТАЮТЬ ДІТИ В МОСКВІ. — З Москви доносять, що ще далі можна бачити повно дітей перед будинком Совєтської Авіяційної Промисловості, що приходять поглянути на людей з чужини, себто на делегатів з Злучених Держав, Британії та Франції, що прибули на конференцію міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 3. квітня 1947 року помер у 54. році життя

ІВАН ЛУПАЦІЙ,

довголітний член і секретар відділу 90 У. Н. Союзу в Централії, Па.

Покійний походив з села Викнлів, пов. Сколе, Галичина. Полишив у смутку жену Марію і девятеро дітей.

Похорон відбудеться в вівторок рано з дому жалоби і укр. катол. церкви.

Просимо знайомих взяти участь у похороні.

В. Й. П.!

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Жіноча Секція в Ню Йорку. — У звіті, поміщеним у Свободі з 12. лютого 1947 під наголовком „Допомогова акція в убраниях" пропущено таких жертводавців: Український Допомоговий Комітет в Рачестер прислав 1,500 фунтів, а Михайло Белців зо Степлетон, Стейтен Айленд, Ню Йорк, прислав 1,800 ф. Між жертводавцями з Бруклина, треба додати: С. Цимбала.

Ч. 1573. Стренгова жертва.

IN A FEW MINUTES, ANN AND TARZAN WERE SECURELY TIED AND LEFT IN THE HUT.
THEN LED BY STRANG AND BRAUN, THE TRIBE STARTED OUT AFTER ELEPHANTS.
SOON THEY WERE ON A TRAIL THAT LED THEM TO ONE OF THEIR PITS...
...WHERE THEY FOUND ONE ELEPHANT TRAPPED IN THE PIT WHILE ANOTHER STOOD HELPLESSLY BY.

В кількох хвилинах звязали Анну й Тарзана і полишили їх безпечно в колибі.

Опісля цілий рід тубільців вибрався на ловлю слонів під проводом Стренга й Бравна.

Швидко вони найшлися на сліді, який провадив їх до слоневих кривок.

...Там найшли вони одного слона зловленого в ямі, а інші пробували його ратувати.